

Sygn. akt VII U 1148/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 stycznia 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2016 roku w Lublinie

sprawy A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 11 maja 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala A. B. prawo do emerytury obliczonej według zasad z art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

VII U 1148/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11.05.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. po rozpatrzeniu wniosku z dnia(...). odmówił A. B. przeliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1.01.1949 r., który osiągnął wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat dla mężczyzn i posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, może być obliczona emerytura w oparciu o zgromadzone na koncie składki na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji, o ile wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31.12.2008r. i kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego. (k.32ae)

Wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny 65 lat, udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący ponad 25 lat lecz z wnioskiem o emeryturę wystąpiła po raz pierwszy przed 31.12.2008r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył w dniu 28.05.2015r. A. B., kwestionując merytoryczną zasadność decyzji. Domagał się zmiany zaskarżonej decyzji i zobowiązania ZUS do wyliczenia emerytury zgodnie z art. 26 w zw. z art. 55 ustawy emerytalnej od dnia zgłoszenia wniosku, podnosząc, że spełnił wszystkie warunki wskazane w ustawie. Powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 04.07.2013r. w sprawie II UZP 4/13 oraz inne orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych i Okręgowych. (odwołanie k. 2-3 as)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wnosił o jego oddalenie przytaczając argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji oraz cytując przepisy dotyczące zasad ustalania emerytur i ich wysokości. (k. 4as)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. B. urodzony w dniu (...) w dniu (...). złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury we wcześniejszym wieku kontynuując zatrudnienie.

Decyzją z 03.10.2008r. przyznano wnioskodawcy w wieku 62 lat, w oparciu o art. 29 ustawy emerytalnej emeryturę od dnia (...) Emeryturę obliczono w oparciu o art. 53 ustawy emerytalnej i jej wypłatę zawieszono ze względu na kontynuowane zatrudnienie.

Obliczając wysokość emerytury do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych od 01.01.1995r. do 31.12.2004r. i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 275,64%, obniżony do 250%, uwzględniając 36 lat i 10 miesięcy okresów składkowych oraz 5 lat i 1 miesiąc okresów nieskładkowych. (decyzja k. 31ae).

Powszechny wiek emerytalny wnioskodawca uzyskał po ukończeniu 65 lat z dniem (...)

W dniu 05.03.2012r. wnioskodawca złożył wniosek o podjęcie wypłaty zawieszony emerytury i przeliczenie jej wysokości poprzez doliczenie okresu zatrudnienia związanego z faktem, że przez cały okres zawieszenia wypłaty świadczenia pracował i miał z tego tytułu opłacane składki na ubezpieczenia społeczne, przedłożył zaświadczenie o wysokości zarobków za lata 2008-2011. (k. 47-50 ae)

Decyzją z 22.03.2012r. ZUS dokonał przeliczenia emerytury poprzez uwzględnienie dodatkowych okresów ubezpieczenia uwzględniając w sumie 40 lat i 1 miesiąc okresów składkowych oraz 5 lat i 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Wypłata nadal była zawieszona gdyż wnioskodawca kontynuował zatrudnienie (decyzja k. 58ae)

W dniu 28.03.2012r. wnioskodawca przedłożył świadectwo pracy, z którego wynikało, że rozwiązał stosunek pracy z dniem 27.03.2012r. (k. 61-62ae)

Decyzją z dnia 13.04.2012r. od 01.03.2012r. ponownie ustalono wnioskodawcy wysokość emerytury przyjmując 40 lat, 4 miesiące i 25 dni okresów składkowych oraz 5 lat, 1 miesiąc i 3 dni okresów nieskładkowych i wznowiono jej wypłatę. Wysokość emerytury wyniosła wówczas 4877,76zł. (k. 67ae)

Tak więc wnioskodawca mimo ustalenia wysokości wcześniejszej emerytury nie miał jej wypłacanej ze względu na fakt, że kontynuował zatrudnienie i przekraczał dochód w wysokości 130%. Nie pobierał emerytury również od razu po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Wypłatę podjęto dopiero po 5 miesiącach po ukończeniu 65 roku życia.

W dniu 14.04.2015r. wnioskodawca złożył wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 55 ustawy zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 o ile będzie ona korzystniejsza.

Wysokość emerytury wnioskodawcy w kwietniu 2015r. wynosiła 5190,04zł, do wypłaty 4236,94zł. (k.776ae)

Rozpoznając wniosek ZUS ustalił wysokość składek wynikających z zatrudnienia wnioskodawcy. (k.77-80ae)

Skarżoną decyzją odmówiono A. B. przeliczenia emerytury i obliczenia jej wysokości w myśl nowych zasad z przyczyn opisanych wyżej, podnosząc, że z wnioskiem o emeryturę wystąpił przed 31.12.2008r. (k. 82ae)

W toku postępowania sądowego Sąd zobowiązał ZUS do hipotetycznego ustalenia wysokości emerytury według zasad określonych w art. 55 w zw. z art. 26 ustawy emerytalnej.

W wykonaniu zobowiązania ZUS ustalił wnioskodawcy hipotetyczną wysokość emerytury w oparciu o wskazany art. 55 ustawy emerytalnej w zw. z art. 26 ustawy, która na kwiecień 2015r. wyniosła 6796,45zł brutto (k. 8-10as) a w związku

z wejściem w życie z dniem 01.05.2015r. przepisów ustawy z dnia 05.03.2015r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS (DZ.U. z 2015r., poz. 552) wysokość emerytury od 01.05.2015r. wynosi 7127,43 zł brutto. (k. 16as)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest zasadne jako odnoszące się do żądania ustalenia wysokości emerytury według „nowych zasad”.

Zgodnie z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zwanej dalej ustawą emerytalną ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu przewidzianego w tym przepisie wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53.

Według art. 26 ust. 1 ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Przepis ten umożliwia ustalenie najbardziej korzystnej wysokości świadczenia przyznanego na podstawie art. 27. Umożliwia on ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (tekst jedn.: na zasadach art. 26), o ile osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu 60/65 lat życia i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r., a emerytura obliczona w myśl art. 26 okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53.

Ewidentnie z przepisu tego wynika, że jeśli chodzi o czasokres kiedy ten wniosek może być złożony, to datą graniczną jest data złożenia wniosku po dniu 31 grudnia 2008 r. a przepis nie zawiera nakazu aby wniosek był złożony po osiągnięciu wieku emerytalnego. Brak też ograniczenia, że w przypadku przyznania jakiegokolwiek emerytury obliczonej na dotychczasowych zasadach - tj., zgodnie z art. 53 nie przysługuje prawo do zastosowania art. 55 ustawy i obliczenia emerytury w myśl nowych zasad – tj. zgodnie z art. 26. Warunku takiego nie zawiera przepis art. 55 ustawy emerytalnej.

Co do charakteru i celu oraz zasad związanych z ustaleniem emerytury na podstawie art. 55 ustawy emerytalnej wielokrotnie wypowiedział się zarówno Sąd Najwyższy a także Sądy Apelacyjne, wyjaśniając reguły dotyczące tej emerytury.

I tak w wyroku z dnia 10.07.2013r. SN w sprawie II UK 424/12 wskazał, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Przepis art. 55 u.e.r.f.u.s., umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, zrównuje w pewnym sensie sytuacje tych osób (urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.) z sytuacją osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które (jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej) mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 24 u.e.r.f.u.s. Jeżeli więc nie może być kwestionowana możliwość kilkakrotnego przechodzenia na emeryturę, a w treści art. 55 u.e.r.f.u.s. brak zastrzeżenia, że wniosek o przejście na emeryturę w powszechnym wieku przez osoby objęte art. 27 ma być pierwszym wnioskiem o przejście na emeryturę (o nabycie statusu emeryta), przepis ten (art. 55 u.e.r.f.u.s.) należy rozumieć jako przyznający prawo do złożenia wniosku o wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu wieku 60/65 lat, a wniosek został złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. niezależnie od faktu przejścia przez te osoby na emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym.

Cytowany wyżej pogląd Sądu Najwyższego wynikał także z wcześniejszych orzeczeń. Np. w wyroku SN z 04.07.2013r. w sprawie II UZP 4/13 SN podjął uchwałę i także stwierdził, że osoba, która spełniła wszystkie przewidziane przepisami warunki, ma prawo do kapitałowej emerytury. Jej uzyskanie nie jest uzależnione od tego, czy ubezpieczony składa pierwszy wniosek o świadczenie bo ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), niezależnie od tego czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

Identyczne stanowisko zawarł SN w wyroku z 07.11.2013r. w sprawie II UK 143/13 stwierdzając dodatkowo, że skorzystanie z prawnej możliwości obliczenia wyższej wysokości emerytury nie wymaga od uprawnionego wskazania "korzystniejszej" metody obliczenia przysługującej mu emerytury w wyższej wysokości (od ustalonej na podstawie dotychczasowych zasad), ani nie pozostaje do uznania dla organu rentowego (nie jest "fakultatywne").

Po tej dacie zostały opublikowane kolejne wyroki SN – np.:

- UK 27/14 z 18.09.2014r. LEX nr 1537287 zawierający tezę: „ Za nietrafną należy uznać konstatację, że osobom wskazanym w art. 55 u.e.r.f.u.s. i spełniającym przewidziane w tym przepisie warunki, może być przyznana emerytura obliczona w sposób określony w art. 26 ustawy. Nie można w takim wypadku mówić o złożeniu kolejnego wniosku emerytalnego o przyznanie "emerytury po emeryturze". W art. 55 chodzi nie o przyznanie, lecz o obliczenie według innych zasad emerytury już nabytej po spełnieniu warunków z art. 27 ustawy i przyznanej na wniosek złożony po dniu wskazanym w tym przepisie. Wyraźnie stanowi się w nim o możliwości obliczenia emerytury na podstawie art. 26, czyli - wnioskując z treści przepisu - emerytury przyznanej na wniosek zgłoszony po dniu 13 grudnia 1948 r., po spełnieniu warunków określonych w art. 27 ustawy. Nie chodzi też o osoby, które wstrzymały się z pobieraniem należnej emerytury. Zasadnicze znaczenie dla zastosowania art. 55 u.e.r.f.u.s. ma utrzymywanie przez osobę w nim określonej statusu osoby ubezpieczonej (art. 4 ust. 13 ustawy), oraz stwierdzić, że status ten zachowują osoby, które przeszły na emeryturę, jeżeli po przyznaniu prawa podlegają obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (art. 13 i 14 u.s.u.s.). W konsekwencji, emerytura osób, które spełniły warunki przewidziane w art. 27 i pobierały świadczenia na wniosek złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. powinna być wyliczona na podstawie art. 53 z uwzględnieniem art. 55 w związku z art. 26 ustawy, jeżeli po ukończeniu wieku 60 lub 65 lat podlegały ubezpieczeniom społecznym obowiązkowo lub dobrowolnie” lub

- I UK 345/13 z dnia 19.03.2014 (LEX nr 1455228): „ Ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 27 w związku z art. 55 u.e.r.f.u.s., także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Nabycie statusu emeryta (art. 4 pkt 1 u.e.r.f.u.s.) wiąże się z utratą statusu ubezpieczonego (art. 4 pkt 13 tej ustawy) tylko wtedy, jeżeli po przyznaniu prawa do emerytury emeryt nie podlega obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (art. 13 i 14 u.s.u.s.). Przede wszystkim zaś pojęcie "ubezpieczony" z art. 4 pkt 13 u.e.r.f.u.s. nie odnosi się do aktualnego statusu osoby ubiegającej się o emeryturę, bowiem podleganie ubezpieczeniom społecznym w dacie wniosku o emeryturę nie stanowi warunku przyznania prawa do tego świadczenia. "Ubezpieczony" to osoba, która spełnia warunek podlegania - w jakimkolwiek okresie - ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a także osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników” albo

- II UK 23/13 z 04.09.2013r. (LEX nr 1474928):

”Emeryt pobierający emeryturę przyznaną i obliczoną niezgodnie z wnioskiem emerytalnym na dotychczasowych zasadach (art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.; aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze

zm.) nie traci prawa do ustalenia korzystniejszej wysokości emerytury "kapitałowej" na podstawie art. 26 tej ustawy, jeżeli kontynuuje ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a z wnioskiem o przyznanie emerytury obliczanej w systemie kapitałowym wystąpił po dniu 31 grudnia 2008 r. (art. 55 w związku z art. 114 ust. 1 tej ustawy)".

Tak więc w kontekście przytoczonych orzeczeń należy uznać, że stanowisko w tej sprawie jest ugruntowane i orzecznictwo sądowe utrwalone.

Z dniem 01.05.2015r. na mocy art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z dnia 21 kwietnia 2015r. 2015.552) w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.) wprowadzono zmianę polegającą na tym, że po art. 55 dodano art. 55a w brzmieniu: "Art. 55a. 1. Przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27.

2. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W tej sytuacji wobec zmiany przepisów od maja 2015r., a w maju 2015 roku ZUS wydawał zaskarżoną decyzję nie mogło być wątpliwości, że wnioskodawca ma prawo do przeliczenia emerytury w myśl art. 26 ustawy.

Konsekwencje dodania art. 55a ustawy o emeryturach i rentach z FUS wyjaśnił w wyroku z dnia 03.06.2015r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku sygn.. III AUa 1765/14 twierdząc, że wobec istnienia zgodnej wykładni rzeczywisty skutek nowelizacji – tj. dodania art. 55a jest zmianą normatywną, a nie jedynie zmianą dotyczącą interpretacji tekstu prawnego.

Wnioskodawca urodzony (...) prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. 27 ust. 3 pkt 1 ustawy emerytalnej nabywał po ukończeniu wieku emerytalnego co najmniej 65 lat a zatem w dniu (...)

W chwili uzyskania wieku emerytalnego z uwagi na wykonywanie umowy o pracę miał opłacane z tego tytułu składki na ubezpieczenia społeczne emerytalno-rentowe i pomimo zgłoszenia wniosku o emeryturę w dniu 05.03.2012r. nadal kontynuował ubezpieczenie społeczne i miał opłacone terminowo składki na ubezpieczenie społeczne za kolejne lata, w tym za okres po listopadzie 2011 roku do rozwiązania umowy o pracę.

Wniosek o obliczenie jej wysokości według „nowych zasad” tj. art. 55 w zw. z art. 26 ustawy emerytalnej złożył w dniu 14.04.2015r. a więc po uzyskaniu wieku emerytalnego mając już ustalone decyzją z 2012r. prawo do emerytury. Tak, więc wniosek o emeryturę w wieku powszechnym został złożony po 31.12.2008r., występowała przesłanka kontynuowania ubezpieczenia społecznego – zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wykonywanej umowy o pracę po osiągnięciu przewidzianego w art. 27 wieku emerytalnego.

Wysokość emerytury ustalonej na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej na dzień **od 01.04.2015r. na kwotę 5190,04zł.** a wysokość emerytury ustalonej na podstawie art. 26 ustawy kwotę **6796,45 zł.** a od 01.05.2015r. **7127,43zł.** Nie ulega wątpliwości, że emerytura na podstawie art. 26 ustawy jest wyższa niż ta z art. 27.

Spełnione zostały zatem wszystkie przesłanki określone w cytowanym art. 55 ustawy i dlatego skarżoną decyzję należało zmienić i ustalić wnioskodawcy prawo do emerytury według „nowych zasad”.

Z tych względów z mocy powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc orzeczono jak w sentencji.